

Sólyom László sajtónyilatkozata
2007. Szentgotthárd, május 15.

Hölgyeim és Uraim!

Három ország határán állunk: Magyarország, Szlovénia és Ausztria határánál. Három olyan ország, amelynek a viszonya igen jó, és külön szeretném kiemelni azt, hogy az osztrák-magyar kapcsolatok, mint állami szinten, mint pedig az emberek között nagyon jók.

Egy olyan probléma merült fel pont itt Szentgotthárdon, amely nem új keletű, de amely most már Magyarországon országos üggyé fajult, és a köztársasági elnöknek kellett ide eljönni a helyszínre, hogy erre a figyelmet felhívja és kifejezze értetlenségünket a történetek fölött.

A Rába hídjáról jövünk, ahol az osztrák nagykövet és a szlovén nagykövet is velem volt. Ismeretes, hogy 6 éve a Rábát állandóan egy szennyezés terheli. Ez a szennyezés habzást okoz. 6 éve nyilvánvaló, hogy ezeket a szennyezéseket a felvízi oldalon lévő ausztriai gyárak okozzák – nevezetesen három börgyárat lehetett azonosítani -, és Magyarország 6 éve nem tudja elérni, hogy itt változás történjék. Másfél évvel ezelőtt, mint frissen választott elnök már beszéltem erről Schüssell kancellár úrral. Megígért minden segítséget. Azóta ez a téma megjárta a közös osztrák-magyar kormányulást, ott is mindent megígérték. Ez mind nem elég! A civilek tiltakoznak, úgy látszik ez sem elég. A válasz mindig az, hogy az osztrák börgyárok egyenként nem lépik túl a megengedett szennyezési határértéket, azonban azt a kérdést, hogy ezek a szennyezések összeadva már túllépnek egy határértéket, és szemmel látható a szennyezés, ezt nem szokták fölvetni. Márpedig nyilvánvaló, ez egy farizeus magatartás, egy olyan cinikus magatartás, amely két szomszéd között és egy zöld Európában nem engedhető meg!

A Rábát egy másik szennyezés is terheli, a Lapincs patak a befolyása, amelyet a stájerországi geotermikus erőműnek a vízkibocsátása szennyez, amely fűtési szezonban óriási mennyiségű sót enged be a Lapincsba, és onnan jön a Rábába. Tudni kell, hogy a Rába azon kevés európai folyók közé tartozik, amely szabályzatlanul még a természetes mederben, azt alakítva folyik le a Dunáig. Itt kezdődik Szentgotthárdnál az a szakasza, amelyet vadevezősen lehet használni és minden osztrák mérés, magyar mérés bizonyítja, hogy a Rábának a vízminősége folyamatosan romlik. Az élővilágban máris nagyon komoly változások történtek. Ez a térség, egész Nyugat-Magyarország a turizmusra épül, a gyógyfürdőkre, a falusi turizmusra, arra az érintetlenségére a természetnek, amelyet voltaképpen a vasfüggönynek köszönhetünk, amikor 40 évig le volt zárva és semmilyen fejlesztés nem történt. Ennek a zöld övnek az érintetlensége és a jövője, ennek a gazdasági haszna forog kockán, hogyha itten állandó és úgy néz ki, hogy megszüntethetetlen folyószennyezés történik.

A másik probléma, ami ettől teljesen külön áll, az az osztrák oldalon, az ipari parkba tervezett hulladékégetőnek terve. Ez kiváltotta a magyar civil lakosságban a tiltakozását, és kiváltotta szlovén civil szervezetek tiltakozását is, azért van itt a szlovén nagykövet is, aki megerősítette ezt a tiltakozást. Szeretnék arra utalni, hogy

ezt a szemétegetőt Eisenstadt és Graz nem volt hajlandó befogadni, az ottani civilek megakadályozták a felépítését. Nagyon furcsálljuk azt az attitűdöt, hogy utána ide teszik Ausztria legkeletibb csücskére, ahonnan már tovább nem tud Ausztriába fújni a szél, csak ide jön át minden lehető szennyezés. Az, hogy állítólag minden európai határértéket betartanak ez nem érv, ez magától érthetődig. Nagyon örülünk neki, hogy nem gondolják, hogy egy harmadik világbeli országba standardok alatti erőművel lehet a határon építkezni. Arról van szó, hogy Szentgotthárdnak a turizmusra épülő jövőjét ez tönkre tehetné, hiszen innen ebből a fürdőből látszik, az a hely, ahova az óriási kémény kerülne, és nem hiszem, hogy bárkinek kedve volna wellness fürdésre menni, vagy pedig ilyen szolgáltatásokat igénybe venni egy ilyen szemétegető közelében. Azt is szeretném ezzel kapcsolatban hangsúlyozni, hogy a projekt még csak az előkészítés szakaszában van. Magyarország most teszi fel azokat a kérdéseket, amelyek a hatástanulmányban megválaszolásra fognak kerülni, és a hatástanulmányt fogjuk majd véleményezni az Espoo-i Egyezmény kapcsán, azonban szintén az egyezmény értelmében a szomszédos országnak csupán véleménynyilvánítási lehetősége van vétőjoga nincs. Itt arra az attitűdre szeretném fölhívni a figyelmet, amelyet a beruházó részéről tapasztalunk, amelyet Burgenland tartomány részéről tapasztalunk – jól tudjuk, hogy ez egy jelentős pénzügyi beruházás, 100 millió euró az nagyon jól jön egy tartománynak. Ugyanakkor utalnék arra, hogy amikor Magyarországon lignitbánya és felszíni lignitbányászásnak a terve került szóba, akkor bezzeg át tudott jönni a tartományfőnök tiltakozni hozzánk. Most ugyanezt a szolidaritást nem tapasztaljuk, és nagyon hiányoljuk. Azon is meg vagyok ütközve, hogy az osztrák rendőrség 33 nap után egy magyar aktivistát, aki ott egy petíció átadásakor föltartott egy transzparenst megbírságot, hogy ez szabálysértés, be nem jelentett demonstráció. Én jól tudom, hogy mit jelent a jogállam és jól tudom, mit jelent a jogállamnak a formális kezelése, és a szubsztanciális kezelése. Ez nyilván egy figyelmeztető rendőrségi gesztus akar lenni, a tiltakozások miatt, merőben szokatlan és barátságtalan gesztusnak tartom. Szeretném azt is hangsúlyozni, hogy nagykövet úr, aki velem volt a Rába hídon, eddig is mindent megtett, hogy részletesen beszámoljon a kormányának az itteni történésekről. Azt, hogy én kivittem őt a Rába hídra, nem ő ellene irányul, egyáltalán senki ellen nem irányul, a beruházás ellen irányul. Azt szeretném kikényszeríteni, hogy vegyék komolyan ennek a habzásnak a tényét. Ez merőben elfogadhatatlan nem csak két uniós állam között, hanem általában Európában. Június 16-án találkozni fogok Fischer szövetségi elnök úrral, ugyan más ügyben, de neki is elő fogom adni még egyszer a problémát. Itt elnökök ebben az ügyben mind a két alkotmányos berendezkedés értelmében nem tehetnek mást, mint hogy a saját erkölcsi súlyukat adják egy jó ügynek. Köszönöm.